

RĂSĂRITUL NOSTRU

ORGAN PEDAGOGIC CULTURAL ȘI SOCIAL AL SURDO-MUȚILOR DIN ROMÂNIA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Focșani, Strada Poșta Veche No. 23

APARE LUNAR
Director: V. DIMITRIU-LEORDA

ABONAMENTE:
Autorități, instituții . Lei 1000
Particulari și surdo-muți . Lei 100

O PROVOCARE

Zilele trecute, pe când mă în-
torceam spre casă, am fost aco-
stat de un individ care cu atitu-
dine agresivă mi-a proferat cu-
vinte — desigur grave dar impa-
sibile pentru surzenia mea.

Indignat de această provocare
i-am spus omului că n'aud și că'l
rog să-mi repete mai încet ca
să-i pot prinde mișcarea buzelor
și... l'am înțeles.

Omul era tatăl unui normalist
din clasa a 6-a care fiind ame-
nințat să rămână fără a-și termina
și ultima clasă prin desființarea
școlii normale din Focșani — și
pentru ceiace am scris în ziarul
meu din Aprilie — îmi cerea so-
coteală, bietul om!

I'am răspuns: „Nu sunt ministru
ca să pot desființa și că dacă ași
fi ași știu cum să procedez într'o
chestiune de drept care revine pe
de-a întregul institutului nostru de
surdo-muți, fie chiar procedând
pe calea Justiției.“

A trebuit să spun omului po-
vestea Ariciul și șobolanul care
se potrivește de minune între
școala normală și institutul de sur-
do-muți... și omul a plecat ceva
mai liniștit dacă nu chiar luminat.

Și fiindcă veni vorba de a-
ceastă fabulă strămoșească — a-
riciul și șobolanul — iată o scurtă
reconstituire asupra trecutului.

În 1915 eram încă elev al in-
stitutului de surdo-muți pe care
il revendic astăzi.

Pe acea vreme România în-
grijorată de războiul deja deslăn-
țuit făcea mare pregătire cu in-
strucția militară, în școlile.

În acea epocă școala normală
nu exista la Focșani ci la Tecuci.

Localul de acolo nu era suficient
și nici prielnic unei atari instruc-
țiuni. Atunci directorul ei — pro-
fesorul Chifu — s'a adresat di-
rectorului nostru, pe atunci d-l
institutor Nicolae Iordan, care prin
înțelegere și cu forurile superioare
a pus la dispoziția directorului
Chifu o parte din sălile instituției.

În ele s'a mutat o parte din
clasa V-a a școlii normale de
la Tecuci.

Aci ei au primit instrucția
militară sub comanda unui căpi-
tan și a unui subofițer.

Un an mai târziu elevii aces-
tei școlii normale terminau școala
cu gradul de sergenți pentruca 2
luni mai târziu să intre în focul
clădit al cauzei naționale din
care s'a realizat în sfârșit visul de
veacuri: România de azi.

Mulți dintre ei dorm somnul
datoriei împlinite pe pământul cel
scump al Patriei noastre căci pe
nici unul dintre ei, de care mă
leagă atâtea amintiri frumoase, nu
i-am mai revăzut niciodată, afară
de căpitanul Carp.

Dar... cine ar fi crezut atunci
ca ospitalitatea binevoitoare de
odinioară, din preajma războiului,
ne va aduce, cățiva ani mai târ-
ziu, o dovadă de curtoazie atât
de sfârșietoare pentru noi?

S'a văzut de toții cu ce s'a a-
les institutul de surdo-muți de pe
urma acestei ospitalități.

Și când astăzi prin ordinul Mi-
nist. instrucțiunii dela 4 Martie
a. c. prin care institutul nostru
se repunea într'o parte din fos-
tu-i local, școala normală nici nu
se gândește să ne cedeze măcar
jumătate parte din întregul local,
cât e necesar și trebuincios învâ-
țământului surdo-muților!

V. DIMITRIU-LEORDA

CARE E ROSTUL?

Școala de băeți surdo-muți din
Focșani a ajuns marfă de bălci.
Care mai de care își îndreaptă is-
cusința asupra ei — chiar dela de-
părțări mari — nu însă în binele
ei și nici măcar pentru respectul
creatorilor ei. Toată lumea știe —
afară de cei interesați care nu vor
să știe — că odată cu ea a luat
ființă o secție de vorbitori orfani și
alta de orbi, din îndemnul spre o-
crofirea celor mai nenorociți, al
Domniței Elena Cuza și al nemu-
ritorului Carol Davilla.

Trecând mai în urma sub pat-
ronajul binefăcătoarei și ocrofitoare
Principesa Elisabeta (atunci) iar a-
stăzi Regina a Greciei, s'a desvol-
tat cu încetul până a devenit insti-
tuție de mândrie națională singura
în vechiul regat și Basarabia până
la războiul cel mare.

Azi îi poartă numele: „Princi-
pesa Elisabeta“, nume scump pen-
tru un neam întreg și, mai scump,
pentru copiii fără auz și vorbire.

Dar moravurile de azi!... împing
pe interesați până la nesocotința i-
deilor și sentimentelor de înalt u-
manitarism și de mândrie națională.
Azi în jurul acestei școlii de co-
pii surdo-muți plutește o atmosferă
care descurajează opinia dascălească
și revoltă pe cea publică. Căci care
este rostul reducerilor de burse la
această școală?

Este vre'o intenționare de a se
transporta aceste burse la vre'o
școală similară ce abia s'ar afla în
fașă sau la alta care vrea să ia
ființă?

Ori este vorba de aranjamentul
vre'unei clientele ce se pretează la
mânuirea dibace a periutei; sau

plasamentul membrilor vre'unei fa-
miii adusă de vânturi de pe alte
meleaguri?

Ne temem. Căci de la război
încoace în nesocotința lor și atrași
de minunile unui buget necontrolat,
înteressații au dus lupte de sus până
jos, desconsiderând cel mai înalt și
nobil sentiment moral: **închinare
sufletelor mari**, așa cum emigranții,
în aviditatea lor după aurul înșelă-
tor al Americii, desconsideră cel
mai scump sentiment național: **Iu-
birea de Patrie**.

Să știe însă acei interesați că,
ceiace se cere tuturor, în timpurile
de grea și totală sărăcie de azi e
să putem păstra scumpele moște-
niri ce le avem rămase dela înain-
tași noștri; căci a concepe să con-
struiești din nou este o utopie. A
distrage e ușor, a construi este im-
posibil.

Să se respecte operele create de
aproape 3 sferturi de veac de mării
înaintași. Ele sunt stânci de granit
care nu se desfac decât în fața u-
nui foaiag Dumnezeesc; sunt opere
neperitoare, clădite de suflete con-
vinse și rămân perle pentru cei
convinși din neamul nostru necă-
jit de azi.

Știm că trăim în vremea când
șperțurile, jucând primul rol în toate
aranjamentele, aduc surprize fulge-
rătoare și că ele, cu cât sunt mai
originale, cu atât explică mai bine
proverbul: N'aduce anul ce aduce...
curcanul.

Dar... vom reveni.

Poteraș

Citiți și Răspândiți
RĂSĂRITUL NOSTRU

SURDOMUTITATEA

Organizarea ideală a sudomuților
de GH. V. CONSTANTINOVICI
învățător de surdomuți

În nr. 3 al acestui ziar, spuneam că
în Germania un grup de 41 de institute,
s'au învoit să se organizeze, mergând a-
stfel în pasul vremii. Acest număr im-
punător de institute, din totalul de 66
și-au fixat un program, pe care-l vor a-
duce la îndeplinire, cu scopul ultim, ca
surdomutul să-și capete îndrumarea ne-
cesară lui, potrivit alcătuirii lui psihice și
fizice.

Bazați, pe cele 4 clasificări amintite,
pentru fiecare grupă și-au fixat următoar-
ele principii de atins și anume:

1. La grupul surdomuților fără alte de-
fecte, copilul în primii doi ani dela na-
ștere, să se bucure de o aleasă educație
fizică și aceasta numai în urma sfaturilor

venite dela locurile compefinie; continu-
ându-se în anul 3 și 4, printr'o edu-
cație rațională dată în casa părintească.

La vârsta de 5 ani, copilul să fie luat
într'o grădiniță de copii, iar în lipsa ace-
steia educația rațională părintească ar, în-
locui pe aceasta.

La 6 ani, copilul ar trece la școala pre-
gătitoare, unde i se face pregătirea ne-
cesară, pentru a putea mai cu ușurință
asimila cunoștințele ce le-ar căpăta în
școala elementară sau de bază.

Cu vârsta de 7 ani, surdomutul este
deja pregătit, astfel că intrând în școala
elementară (de bază) și sfînd aci până la
16 ani, are timp suficient pentru asimila-
rea tuturor cunoștințelor lui generale,
ca pregătire culturală pentru viitor.

Dela 16—19 ani, ar urma învățarea
unei meserii într'un atelier, sau o școală
profesională, potrivit dorinței lui. Astfel
că, după terminarea acesteia, să poată
urma școala de meșter, încât, la vârsta
de 21 ani, trecând prin aceste școli de

perfecționare profesională, să poată trece
cu succes examenul de calificare și de me-
șter și'n urmă să-și poată câștiga singur
existența.

Surdomuții aparținând acestui grup, ar
fi statonici în carieră, bucurându-se de
o bună stare economică, ar fi mulțumiți
și ar putea înființa și-o familie.

2. La grupul surdomuților puțin ta-
lentați, dela naștere până la vârsta de 7
ani, cele spuse despre primul grup este
potrivit și acestuia. Dela 7—16 ani, co-
pilul ar urma cursul elementar (de bază)
alcătuit după un plan special, în clase
speciale și eventual trimiterea la o școală
anumită. Iar aci, pe lângă învățământ,
care ar fi mai scurt ca cel din primul
grup, i s'ar face și pregătire pentru munca
din atelier potrivit aptitudinilor firești.

Dela 16—19 ani, școala complimen-
tară sau la un maestru, i-ar completa
cunoștințele profesionale, astfel că la 20
ani, să poată trece examenul de ucenic,

pentruca la 21 ani, fiind lucrător să-și
poată singur asigura existența.

Surdomuții care aparțin acestui grup,
în cariera lor sunt numai subordonați,
deși până la un punct, ar fi de sine stă-
tători din punct de vedere economic. E-
ventual și susținători de familie.

3. La grupul surdomuților incultivabili,
psihopași, greu de educat, schilozi, pre-
gătirea până la 7 ani e la fel ca și a
celorlalți din primele două grupuri.

Școala elementară (de bază) dela 7—
16 ani, li s'ar face special, într'un insti-
tut anume, eventual separați, primind o
cultură specială după un plan special al-
catuit.

Dela 16—20 ani, pe lângă un inva-
țământ scurtat, i s'ar face pregătirea pen-
tru o munca profesională, potrivit indivi-
dualității fiecăruia, astfel, ca la 21 ani,
daca e ceva capabil, sa poata munci li-
ber sau contrar, munca sa și-o presteze
în aziluri.

4. La grupul surdomuților cu deose-

Mimica și vorbirea la surdo-muți

de C. VLAD
Director Institutului la surdo-muți

Nimeni nu contestă faptul că surdo-mutul consideră mimica ca mijlocul cel mai ușor, mai liber, mai spontan, mai rapid și expresiv, mai bine simțit și înțeles mai conform cu natura lor plină de imagini și de fantaziile concepției lor. Însă dacă elevii surdo-muți ar fi instruiți și educați în școli numai cu mimica fără articulație și vorbire, s'ar întâmpla că după ce au părăsit școala unde au trăit și s'au înțeles numai ei între ei cu semne, cunoscând la perfecție alfabetul muțesc și ar intra apoi în familie, ori în societate și deci în lumea mare unde nu se cunoaște mimica artificială nici mimica naturală nu se înțelege, surdo-muții se vor găsi deodată deziluzionați, decepționați, descurajați, aproape înșelați și din nou vărăți într-o izolare care e și cea mai dureroasă, într-o condiție mult mai umilitoare decât cea de unde plecaseră și-i aștrăsesem atunci când aproape înconștienți de totul ignorau până și soarta lor proprie nenorocită.

Așa dar din cele expuse rezultă că mimica nu poate fi limbajul adevărat al surdo-muților ci mai mult ca un mijloc și un auxiliar al limbii surdo-muților. În perioada de pregătire a instrucției se poate permite ca elevul surdo-muț aruncat în ignoranța sa naturală să se servească pentru rarele sale nevoi psihice și morale de câteva semne și indicații spontane având însă grijă de a nu-i da ocazie să le înmulțească și să-și formeze un limbaj din aceste semne. Noi educatorii dela surdo-muți suntem adânc convinși de însemnătatea acestui fapt și pe cât posibil omeneste o combatem și o limităm la minimum posibil în învățământ, învățând pe copiii surdo-muți numai limba și vorbirea în mod direct cum se procedează cu copiii normali cari aud, adică în prezența obiectului ori a faptului împlinit la care se aplică fără nici un alt intermediar.

Puțin câte puțin prin dese experiențe și mai ales prin interminabilele exerciții se poate ajunge ca toți surdo-muții susceptibili de a fi ins-

truiți și educați pot să vorbească și să citească pe buze vorba altora. Articulația devine obiectul studiilor și a aplicației fiecărui educator. Articulația ia un loc important în clasă și servește ca mijloc de comunicație și prin urmare ca cel mai suprem de învățământ al limbii și a diverselor cunoștințe spre mulțumirea educatorului și pentru desăvârșirea operei de instrucție a copilului surdo-muț.

Toți copiii surdo-muți astfel instruiți și educați prin institutele de surdo-muți își pot câpăta viul graiu după 8 ani care dacă nu este chiar clar, prompt și complet le permite cel puțin să se facă înțeleși la atelier ca și la câmp acasă ca și în biserică în familie cași în societate. În rezumat deci scopul cel mai înalt al institutelor de surdo-muți este de a da elevilor noștri articulația și cetitul pe buze, de a-i face să cunoască prin viu graiu valoarea cuvintelor în prezența obiectului sau a faptului pentru a-i putea grației vorbirei să-i învățăm toate cunoștințele, naturale, morale și sociale necesare educației lor.

După ce ne-am atins scopul urmării și ne-am asigurat mecanismul vorbirii, vom da elevului surdo-muț prin vorbire toate cunoștințele cuvintelor, propozițiilor și frazelor și apoi câte puțin, câte puțin se va da tot ceea ce va fi necesar instrucției sale intelectuale, morale și sociale. Metoda această o numim orală, perceptivă și clară.

Orală, pentru că învățământul este predat numai prin vorbire articulată și cetită pe buze.

Perceptivă, pentru că vorba e învățată în prezența obiectului ori a faptului perceput imediat sau amintit simțului și inteligenței prin mijlocul cuvintelor cunoscute.

Clară pentru că învățământul să nu fie cu diferite înțelesuri dedesupturi cu încurcături pentru a nu stâneni efectul viului grai.

În numățul viitor vom arăta cum procedăm pentru a face pe surdo-muți să vorbească și să citească pe buze.

Acest principe, Filibert Emanuel de Carignan s'a născut surdo-muț în anul 1630 la Turin. Încă din frageda sa copilărie s'au întrebuitat toate mijloacele pentru a-l face să vorbească, Francezul de Vangelas și-a dat mare osteneală cu educația și instrucția lui, iar abia mai apoi italianul Vicenzio Barini reușise în parte să-l facă să rostască puține cuvinte. Ducele de Saint Simon scrisse în memoriile sale următoarele:

„Această înfiorătoare infirmitate a transpus cu atât mai mult în desperare Casa Savoyen, cu cât s'a constatat că

DIN ISTORIA ITALIEI Un principe surdomuț

Predecesorul regelui Victor Emanuel al III-lea — principele Emanuel Filibert de Carignan, care descindea din familia cea domnită din anul 1531 și până la urcarea pe tron a lui Carol Albert — a fost surdo-muț. Această infirmitate nu l-a împiedecat însă să joace un rol politic foarte însemnat și să se distingă prin o vie inteligență și o înțelepciune adâncă.

b're de bine talentați, pregătirea până la 7 ani e la fel ca a celorlalți din celalte grupuri. În cursul elementar, (7—11 ani) ar primi cunoștințele generale necesare, după care ar fi trecuți în clasele pentru talentați, dela 11—15 ani multiplicând cunoștințele generale câpătate.

Dela 15—21 ani ar urma cursurile liceale sau școli reale pentru pregătirea de a intra într-o carieră, astfel ca la 21 ani, să poată urma, fie la universitate, fie la cursuri pentru specializare ale carierei.

Surdomuții aparținând acestui grup sunt statornici în viață, ocupându-se în mod serios în domeniul carierei alese, se vede spor și progres pe urma lor. Sunt mulțumii și pot crea în mod strălucit o familie.

Din cele menționate mai sus, vedem saloarea efectuată în lumea surdomuților așa cum ar trebui să fie, avându-se în vedere ridicarea și susținerea acestor nenorociți, oropști, nesocotiți de semenii lor, care huzurind de bine, uită că și se-

menul lui surdomuț, este om capabil, un element cuminte, care nu cere altceva, decât să-și ocupe și el locul lui în societate, potrivit înzestrării lui psihice și fizice.

Așa cum sunt organizate mai toate institutele, nu corespund unei ideale organizări, datorită faptului că, oficialitatea cam vitregă, prived aceste instituții ca un soi de povară bugetară, dar menținute actualmente mai mult de a arăta, atât în interiorul țării, cât și în exterior, că oficialitatea în genere ocrotește pe nenorociți.

Trebuie să ia aminte oricine și să se fixeze bine în mintea fiecărui, de sus și până jos, că surdomuțul privity sub toate raporturile și aspectele, nu diferă aproape cu nimic de copilul normal, decât prin defectul natal sau accidental al surzeniei.

Valoarea psihică a surdomuțului, stă pe aceeași treaptă, se dezvoltă și se înfregește în mod regulat, urmând aceleași dezvoltări ca și a copilului normal.

Conducerea gazetei urează cititorilor și abonaților ei sărbători fericite și le spune: CHRISTOS A INVIAT!

principele denotă spirit, inteligență și cuminenție rară. După ce s'a încercat tot posibilul, s'a ajuns la ultima hotărâre: A fost incredințat unui învățător, care, condiționând deplina supremație asupra principelui, a promis a-l înzestra cu pricepere și graiu viu! Rezultatul a fost de așa natură că principele cu ajutorul mișcărilor de buze și a câtorva semne înțelegea totul. El pricepea totul, citea și vorbea chiar, deși cu oarecare efort. El lucra cu o așa de mare voință spirit și pricepere, încât ajunsese a cunoaște la perfecție istorie universală, științele și diferite limbi străine. El deveni un politician atât de rutinat încât era des consultat în afaceri de stat, iar în Turin se distingea mai mult prin aptitudinile sale, decât prin origina lui.

El își făcu acolo suita sa proprie și se menținu toată viața cu deosebită cinste alături de colegii lui de stat, privilegiat de natură...

Principele surdo-muț se distinse prin vitejia sa în finerețe la asediul Pavei din 1655. În anul 1684 se căsători cu Angelica de Este din Casa Modena care îi dădu un fiu.

El primi apoi însărcinarea din partea lui Filip al V-lea de Spania să ceară mâna principesei Maria-Luise de Savoia iar prințul surdo-muț s'a achitat cu succes fața de stăpânul său regal.

Pe timpului războiului de succesiune spaniol, în anul 1706, la asedierea orașului Mandoir a fost luat ca ostatec împreună cu familia sa, a fost pus însă în libertate de învingătorul său, după ce s'a obligat sub „cuvânt de onoare” că în tot cursul războiului nu va lua arma în mână și se va retrage într-un castel apropiat.

Principele surdo-muț muri în etate de 79 ani, în 1709. Ludovic al XIV-lea fiind înștiințat de fiul răposatului despre moartea principelui surdo-muț, decretă în toată țara un doliu de 14 zile.

Fiul său, Victor Amadeo, a fost buimăc nenorocitei principesei de Lamballo, care a căzut ca prima jertfă a revoluției franceze, și a lui Victor Amadeo de Carignan, a străbunicului regelui Victor Emanuel al II-lea, înființatorul monarhiei de azi.

Importanța mimiceii în educația surdo-muților

de BRĂȚILĂ I. VICTOR
Absolvent al Institutului de surdo-muți din Focșani

Cetind articolul d-lui Vlad, relativ la mimică am rămas f. mirat de părerea eronată pe care și-a format-o despre ea, părere bazată nu pe experiență și cunoaștere de aproape a acestui important factor de educație la surdo-muți, ci pe simple aparențe distanțate.

În să dovedesc prin argumente temeinice, acelor care cred în inutilitatea mimiceii, că greșesc, condamnând-o deoarece nu sunt în stare s'o aprecieze neînțelegând-i justa valoare. Am rămas contrariat că d-l Dimitriu-Leorda, care este un profund cunoscător al surdomuților și care este în măsură mai mult ca

Dovada aceasta s'a făcut. Foarte puțini, din cei cu o stare materială bună și înzestrați cu talent, au ajuns să se bucure de roadele culturii generale; dar cum marea majoritate a surdomuților, sunt din lumea nevoiașilor, aceștia, greu pot parveni, să se bucure de învățături mai înalte.

Pentru aceștia, statul e dator să le pună la îndemână institute de cultură generală profesională, trecând prin ele cu succes, elementele eșite ar fi de un real folos în societate, nu ca până acum, socotiți ca neapși și incapabili, buni numai ca vite de muncă brută, îndepărtați dela un drept ce este a lor, prin însuși faptul că s'au născut pe acest pământ și au dreptul să se bucure de aceleași îndatoriri ca și a semenilor lor normali.

oricine să-i judece, tocmai fiindcă îi cunoaște deplin, se ostenește în van să deslușească acelor cari nu înțeleg sau mai bine zis nu vor să înțeleagă, mimica, sub adevărata ei înfățișare reală, cum o înțeleg cei cari o cunosc. Sunt convinși că pentru normali este o enigmă pe care o talmăcesc greșit.

Totuși susținând mimica nu înțelegem că am impune-o în învățământ ca factor principal de educație ci din contră recunoaștem incontestabilitatea vorbirii pe buze și articulației care sunt cele mai bune metode cunoscute până acum; dându-le posibilitate a se înțelege în mod ușor și natural cu semenii lor normali. Cerem însă ca mimica să facă parte din dexteritățile învățământului fiindcă îi ajută să-și desvolte inteligența.

Copii surdo-muți aduși pentru prima oară la școală sunt tăcuți și melancolici, fiindcă acasă au trăit într-un mediu unde le era impusă tăcerea, uezind cum să se înțeleagă cu cei cari-i înconjură, singuri negăsind modul. Vocabularul lor ci care au venit la școală, tocmai din această pricină e sărăcăcios format, deoarece au trăit cam izolați lipsindu-le puntea de transmiterea ideilor. Adus însă la școală, în tovărășia celorlalți, copii tăcerea și melancolia dispore prin farmec; o schimbare radicală se observă în făptura lui, devenind vesel, vioi și comunicativ, tocmai fiindcă a găsit cheia care îi dă posibilitatea să se înțeleagă cu ceilalți să dea frâu liber gândirii lui: semnele convenționale pe cari le prinde dela tovarășii săi de școală.

Inteligența lui încătușată izbucnește afară sub forma semnelor, ideile i se scurg clare și limpezi trecând obstacolul impus de nenorocirea lor.

În tovărășia celorlalți elevi conversează prin semne comunicându-și unii altora: amintirile, întâmplările la care au fost martori; filme de cinematograf, incidente și impresii zilnice...etc. Unii mai dotați cu ceilalți, înzestrați de natura cu spirit glumeț și mușcător, tachinează pe alții, ridiculizându-le defectele și apucăturile, făcându-i pe ceilalți să petreacă.

Nu găsiți că ar fi o greșeală de neertat să fie opriți a comunica între ei în modul acesta educativ și lesnicios, prin care își transmit cunoștințele dela unii la alții, ajungând să judece cu mai multă claritate și desvoltându-și în adevăratul înțeles al cuvântului inteligența?

Deasemeni e greșit ce pretind unii că conversația labială ar periclita progresul vorbirii pe buze. Din contra eu pretind că l-ar mări.

Grație semnelor, educatorii vor avea în fața lor elevii mai vioi și înțelegători, cu cari greua sarcină ce și-au luat-o de ai educa le va fi într-o câțva ușurată.

Oprindu-i de a vorbi prin semne li s'ar face o mare nedreptate a cărei consecințe vor avea a le suferi în primul rând educatorii, căci vor avea ași bate capul cu predarea învățături unor copii docili, dar cu inteligența nedesvoltată și întunecată, de lipsa de exprimare liberă a ideilor.

Deasemenea nu corespunde realității, că manifestarea ideilor, senzațiilor și a acțiunilor sale s'ar face prin semne confuze; ci din contra am observat o minunată logică de exprimare, un admirabil simț de observație, care îi face să prindă exact caracteristica lucrurilor despre care vorbesc.

Ei au gesturi prin care înlocuiesc numiri de lucruri, ființe și senzații diferite, și ce e de mirat; gestul interlocutor are tocmai particularitatea cea mai izbitoare a lucrului pe care vor să-l talmăcească.

Nu este oare aceasta o dovadă a inteligenței lor depline, a unui simț ascuțit de observație și în fine că mimica lor este ireproșabilă?

S'a dovedit că elevii din institutele de surdo-muți unde mimica este scoasă din program cu tot progresul lor în cetirea pe buze, sunt cu mult înapoiați ca dezvoltare mintală și experiență în ale vieții, ca cei cari au avut fericirea să-și mărească educația prin libera conversație între ei.

Trebuie deci neapărat ca institutorii lor dacă vor ca progresul să fie cât mai real să fie seamă și de pantomină. După ce lea predat lecțiile de vorbire pe buze să le explice prin semne simple cuvintele noi pe cari le-a strecurat în lecții. Altfel progresul este iluzoriu, căci elevii articulează în mod mecanic, își memorizează

Sfârșitul în numărul viitor.